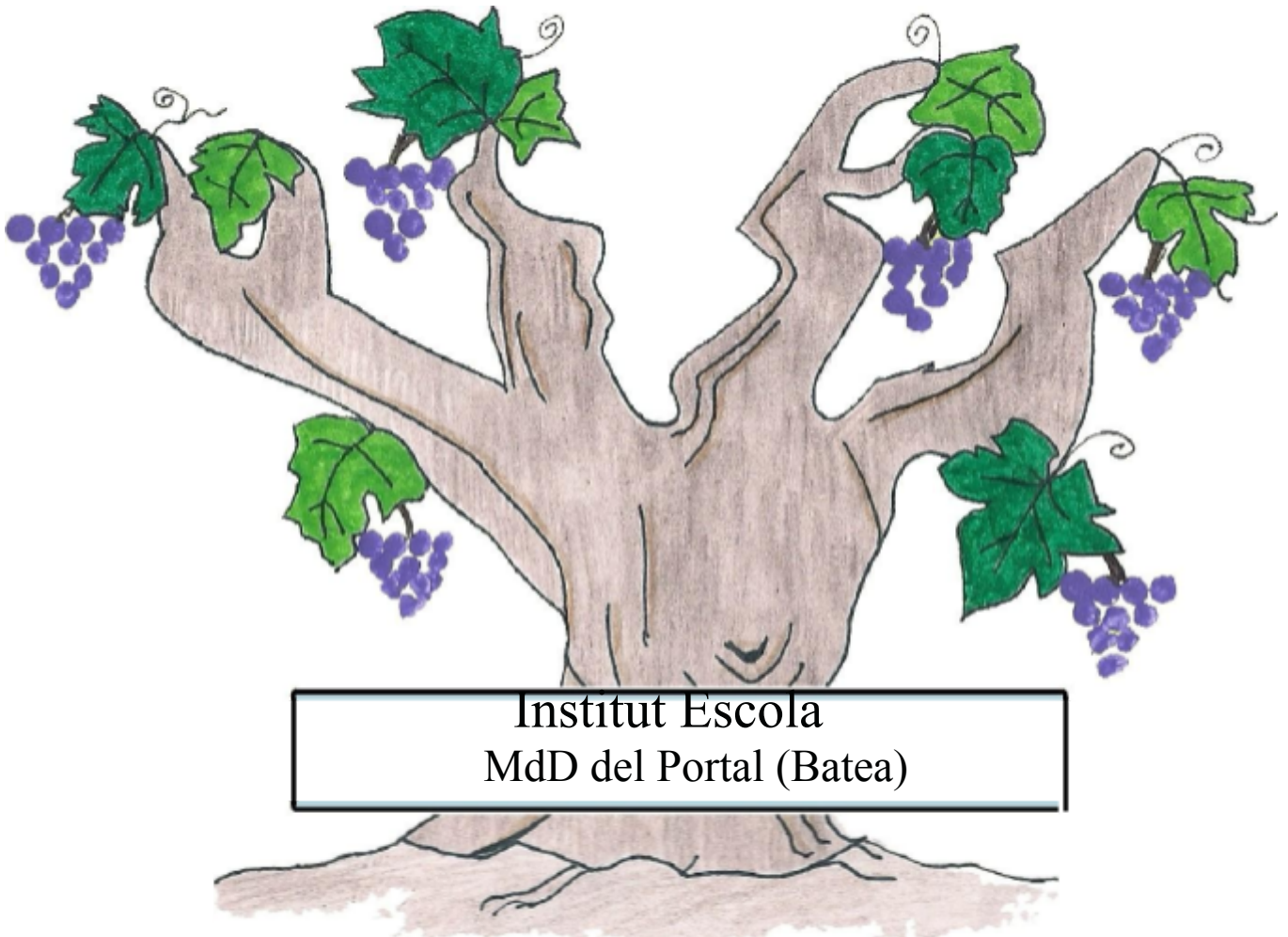

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Institut Escola Mare de Déu del Portal

C/ del Cós, 8
43786 Batea
Tel. 977 43 00 16
E-mail: ieportalbatea@xtec.cat

PROJECTE LINGUISTIC

Institut Escola
MdD del Portal (Batea)

INTRODUCCIÓ

Aquest document pretén recollir tots aquells principis que són compartits per la comunitat educativa de l'IE Mare de Déu del Portal respecte a l'ús i el procés d'ensenyament-aprenentatge de les llengües als diferents àmbits. Ha estat elaborat per una comissió representativa de l'escola, consensuat pel professorat i aprovat pel consell escolar. Com a tal, implica famílies, alumnat, professorat i PAS del centre respecte a l'objectiu comú de fer efectiu l'aprenentatge de les diferents llengües.

Com a part del projecte educatiu, té una vigència llarga i tracta de recollir globalment tots els aspectes d'ús de les llengües del centre. Tanmateix, serà revisat periòdicament per tal de fer efectius els objectius de millora. La direcció del centre vetllarà per la seva distribució i coneixement per part de tota la comunitat educativa.

1. CONTEXT SOCIOLINGÜÍSTIC

1.1 ALUMNAT

L'alumnat del nostre centre és majoritàriament autòcton, però hi ha un 3% dels alumnes que procedeixen d'altres països.

Quasi tots els alumnes estrangers són de països de l'Est (Lituània, Romania...) i la varietat de llengües és diversa.

Els alumnes nouvinguts que s'incorporen durant el curs, s'assignen al nivell corresponent segons la seva edat cronològica.

1.2 ENTORN

Les característiques generals de l'alumnat de l'IE Mare de Déu del Portal venen marcades per les pròpies de l'entitat social que forma el poble de Batea i per les de llurs famílies. Batea, com a nucli rural, té una economia agrícola, basada en els conreus de la vinya, olivera i ametller.

El món laboral dels veïns de Batea és divers. Hi trobem ocupacions als tres sectors d'activitat: primari, secundari i terciari. En general, podem parlar d'una seguretat econòmica que permet atendre convenientment l'educació dels fills, la seva correcta nutrició, l'equipament necessari i la seva higiene.

Respecte a la llengua, la majoria de l'alumnat del centre és d'origen català. Alguns alumnes tenen pares de llengua castellana que entenen, però, el català.

2. EL TRACTAMENT DE LES LLENGÜES

La llengua és un vehicle de comunicació i de relació entre les persones, però també és un instrument bàsic d'accés als sabers culturals. Permet accedir a diferents maneres d'entendre la realitat, als sabers generats per diferents grups culturals i lingüístics, i també permet desenvolupar la sensibilitat literària i artística. Però sobretot, la llengua és un dels principals vehicles de socialització i d'interacció entre les persones, és un element de mediació fonamental entre els éssers humans, un mitjà de comunicació que es troba al servei del nostre creixement com a persones.

El present document adopta aquest enfocament comunicatiu de la llengua que parteix del principi psicopedagògic que les llengües s'aprenen en contextos reals d'ús a través de la interacció significativa amb els altres. En conseqüència, l'àmbit escolar ha de proporcionar contextos reals d'ús de les diferents llengües que l'alumnat haurà de dominar en finalitzar l'escolarització obligatòria.

El nou currículum escolar adopta una estructura per competències que destaca la necessitat que totes les àrees contribueixin al desenvolupament de les competències bàsiques que l'alumnat ha de dominar en finalitzar l'escolarització. Així, per exemple, totes les àrees curriculars són responsables del desenvolupament de la competència comunicativa lingüística i audiovisual. El present document recull aquesta concepció del currículum en funció de la qual la llengua és un eix transversal que cal desenvolupar de manera sistemàtica a través de totes les àrees.

La necessitat que les estructures lingüístiques comunes a totes les llengües es presentin en una sola llengua, però comptin amb els contextos de pràctica i d'ús en totes les llengües per tal que es puguin donar els processos de transferència d'una llengua a una altra.

Però a l'actual societat de la informació resulta també imprescindible tenir una competència suficient de més d'una llengua. La immersió en català està demostrat que és l'opció que millor garanteix que l'alumnat, en acabar l'escolarització obligatòria, domini les dues llengües oficials de Catalunya. Tots els estudis comparatius realitzats fins ara ho confirmen així. Però en la Societat del segle XXI, es fa necessari tenir un domini en alguna llengua estrangera.

Per acabar aquesta declaració de principis que guien tot aquest document, volem destacar que, tal com apunten les investigacions educatives, una llengua s'aprèn des d'un sentiment de respecte envers la mateixa cultura, i a partir d'un lligam amb parlants de la nova llengua.

2.1 LA LLENGUA CATALANA, LLENGUA VEHICULAR I D'APRENTATGE

Com hem apuntat abans, la llengua és un mitjà per accedir a la cultura, però sobretot és un vehicle de comunicació de mediació entre les persones. Igualment, la llengua esdevé un vehicle fonamental per a la cohesió social entre tots els membres de la comunitat educativa i amb l'entorn.

El **català** és la llengua vehicular i d'aprenentatge del centre i s'utilitza en qualsevol de les activitats organitzades per aquest. És omnipresent a les nostres aules.

La llengua vehicular de l'escola és el català tant en l'àmbit oral com escrit, intern o extern. Atès que una llengua s'aprèn més efectivament quan s'usa en contextos funcionals i significatius, l'ensenyament de totes les llengües del centre tindrà un **enfocament constructivista**. Més que una àrea d'estudi, la llengua és un vehicle de comunicació per fer coses amb els altres. En conseqüència, es vetllarà perquè l'aprenentatge de les llengües, i en concret del Català tinguin un enfocament significatiu i funcional, a través de la creació de situacions comunicatives que promoguin l'ús de la llengua, ja que **la competència comunicativa** lingüística i audiovisual és una competència bàsica, totes les àrees curriculars vetllaran pel seu desenvolupament.

Les quatre habilitats lingüístiques es treballaran de manera integrada. **La llengua oral i la llengua escrita** rebrà un tractament integrat. Igualment, es vetllarà perquè l'alumnat participi en una diversitat de dinàmiques grupals (gran grup, petit grup, parelles, treball individual) que faciliti el procés d'aprenentatge de les llengües.

L'adquisició d'una **llengua en l'àmbit oral** requereix situacions d'ús de la llengua. Per tal, cal que el professorat vetlli per la creació d'ambients i de situacions reals que requereixin l'ús del Català per comunicar-se amb els altres. La interacció i participació en l'àmbit oral és imprescindible.

Donada la importància de *les competències de comunicació lingüística, plurilingüe, la de consciència i expressió cultural i, la competència d'aprendre a aprendre*, l'ensenyament de les llengües es concentrarà en **el desenvolupament de les estratègies** de la llengua oral i la llengua escrita.

Aquesta concepció constructivista en el tractament de les llengües serà compartida per **totes les comunitats**. Les coordinacions pedagògiques vetllaran perquè aquests principis psicopedagògics formin part dels processos habituals d'ensenyament.

L'atenció a la diversitat és un dels principals reptes del sistema educatiu. En conseqüència, l'organització horària i l'organització del professorat comptarà amb mecanismes d'atenció de la diversitat pel que fa a centre: reforços, grups flexibles, desdoblaments, dos mestres a l'aula... Igualment, per tal de poder atendre la diversitat a l'aula ordinària, el professorat farà servir recursos a l'aula: grups cooperatius, treball diversificat, racons amb materials diversos, treball en parelles...

El centre aplica **la immersió lingüística** des de l'entrada de l'alumnat fins al final de l'ESO. En funció d'aquest, totes les àrees s'imparteixen en llengua catalana, excepte la llengua castellana, anglès i alemany (i les assignatures optatives de secundària amb llatí). Igualment, el català s'empra en totes les activitats orals i escrites: les explicacions del professorat, els exercicis de l'alumnat i els d'avaluació.

Durant els cursos 2007-10, es va dur a terme un Projecte d'Innovació educativa en llengües estrangeres.

L'aprenentatge inicial de la lectoescriptura es farà en llengua catalana, la llengua materna de la gran majoria d'alumnat.

L'adequació del **material didàctic** al nivell de competència de l'alumnat és fonamental per tal que l'aprenentatge sigui possible. En conseqüència, el centre continuarà adquirint material per tal de poder atendre la diversitat de nivells acadèmics de l'aula ordinària. Per tal de fer un seguiment del procés d'ensenyament-aprenentatge i poder fer-ne les modificacions adequades, el centre té establertes un seguit de proves de comprensió lectora a principi i final de curs. Igualment, **l'avaluació** serà un procés continu, amb diverses eines. L'avaluació dels alumnes serà sempre en funció del punt de partida de l'alumne, del seu procés individual. Per facilitar aquesta tasca, l'alumnat que no compta amb una competència lingüística necessària per seguir el ritme normal de les classes comptarà amb un pla individual (**PI**) on es faran constar els objectius, els reforços i criteris d'avaluació propis.

2.2. LA LLENGUA CASTELLANA

2.2.1 L'aprenentatge de la llengua castellana

L'ensenyament del castellà tindrà garantida la presència adequada en tot el currículum de l'ensenyament, de manera que en acabar l'escolarització tot l'alumnat sigui en competent tan oralment com escrit. La llengua castellana s'introduirà **en l'àmbit oral** a partir de i5, mentre que l'ensenyament de la llengua escrita es farà de manera sistemàtica en el moment en què l'alumnat ja tingui un cert nivell d'alfabetització en Català.

El tractament de la llengua castellana seguirà el mateix enfocament constructivista que el presentat abans. Així, el professorat vetllarà per la creació de contextos d'ús comunicatius de la llengua castellana.

Aquesta creació de situacions de comunicació reals serà d'especial importància per tal que les estructures lingüístiques comunes presentades en Català puguin ser transferides a la llengua castellana.

Atès que el Castellà és la llengua dominant als mitjans de comunicació i en molts contextos socials, el centre vetllarà perquè **l'alumnat nouvingut** pugui desenvolupar també una competència lingüística en castellà.

Atès que els nens petits s'identifiquen molt amb la mestra, s'intentarà que els mestres es dirigeixin a ells sempre en la mateixa llengua. Es procurarà que la mestra de castellà sigui diferent de la mestra de català i/o el tutor/a.

2.3. LES LLENGÜES ESTRANGERES

El centre ha triat la llengua anglesa com a primera llengua estrangera. Aquesta llengua s'inicia a l3.

La metodologia de la llengua estrangera seguirà també els **mateixos principis psicopedagògics** presentats abans: enfocament constructivista, tractament integrat de la llengua oral i escrita... Tanmateix, atès que per a les llengües estrangeres no existeixen els mateixos contextos d'ús real, caldrà vetllar especialment per la creació de situacions funcionals d'ús. La metodologia de **tasques comunicatives, l'espai Let's Explore i projectes** és un enfocament que permet compensar la mancança de contextos d'ús reals.

A Infantil, resulta important que el tractament de la llengua estrangera sigui molt **vivencial** ja que l'alumnat no és capaç de reflexionar de manera sistemàtica sobre els usos lingüístics. Els **materials audiovisuals** i la participació en projectes que impliquen un **intercanvi real** amb parlants d'aquesta llengua significa una oportunitat per crear contextos funcionals d'ús de la llengua.

A ESO s'introduirà l'alemany com a segona llengua estrangera, que s'ofereix a tots els cursos. A 4t d'ESO s'ofereix Llatí com a optativa.

2.4. ORGANITZACIÓ I GESTIÓ

2.4.1 Organització

El català serà el vehicle d'expressió normal en totes les activitats docents i administratives, tant les internes com les de projecció externa del centre. Així, serà la llengua de comunicació habitual amb l'alumnat i amb les famílies, la llengua en què es redactaran els documents del centre i la llengua de relació habitual amb tota la comunitat educativa.

Per tal de vetllar pel **coneixement de l'entorn social i cultural** immediat, el centre participarà i col·laborarà en activitats que fomentin l'ús de la llengua i la cultura catalana (Premis Baldiri i Reixac, Concurs d'auques, Trobada de Corals...).

Igualment, el centre tindrà una participació activa en les activitats culturals que organitzen les diferents entitats de la comarca per tal de promoure l'ús de la llengua (Concurs de redacció, Mostra de teatre, trobades comarcals...).

2.4.2 Alumnat nouvingut

El nostre centre pensa que **la diversitat lingüística** és una riquesa immensa de la qual cal tenir cura. Per tant, s'intentarà que l'alumnat nouvingut conservi la llengua d'origen.

Si bé la comunicació amb les famílies en general es farà en Català, en els casos necessaris el centre compta amb els serveis de mediació i de traducció lingüística que posa a l'abast l'administració i el Consell Comarcal. Tot i això, el centre utilitza el Clasdojo per a comunicar-se amb les famílies, ja que aquesta eina permet la traducció immediata del text a l'idioma que la família ha seleccionat com a propi i ens assegura una via de comunicació eficaç i immediata.

Donat que la competència en català resulta fonamental per tal d'accedir als aprenentatges i per la integració, el centre facilitarà els mecanismes de reforç necessaris perquè l'alumnat nouvingut aprengui aquesta llengua. Independentment d'aquests reforços, l'aprenentatge de la competència comunicativa és responsabilitat de totes les àrees. Per tant, dins de l'aula ordinària, el professorat tindrà en compte estratègies d'atenció a la diversitat que facilitin l'objectiu: grups de treball, padrins de lectura, materials adaptats... Però a més d'aprendre les llengües oficials de Catalunya, l'alumnat nouvingut ha de poder comptar amb la possibilitat de poder mantenir i ampliar el coneixement de la **llengua d'origen**.

El centre vetllarà perquè **l'alumnat nouvingut** que desconegui la llengua catalana pugui comptar amb les mesures organitzatives i didàctiques que els permetin accelerar el seu procés d'aprenentatge de la llengua:

- a l'etapa d'infantil mitjançant les interaccions d'aula i amb el joc com a eina de comunicació,
- a primària a través dels recursos d'aula concretats anteriorment i amb suport de conversa quan sigui necessari, i també amb eines digitals com a reforç material.
- A secundària es disposa d'un Moodle amb recursos lingüístics adaptats per afavorir l'adquisició de la llengua catalana de forma autònoma i en cas necessari, rebrà suport de conversa per afavorir el domini d'aquesta. Pel que fa a les llengües estrangeres, quedarà concretat al PI de l'alumne en quin moment se l'avaluarà i de quines àrees en funció del país de procedència i dels resultats de l'avaluació inicial que es facin un cop arribi al centre.

2.4.3 Recursos humans

La distribució dels recursos humans tindrà com a criteri bàsic el desenvolupament de les competències bàsiques. Això pot comportar mesures com grups flexibles, reforç, desdoblament, docència compartida...

Un dels principals recursos humans del centre és l'alumnat. Per tant, s'organitzaran situacions de cooperació i d'interacció entre l'alumnat: padrins de lectura, parelles lingüístiques, treball cooperatiu, tutoria entre iguals, grups de treball entre els alumnes dels tres cursos de la comunitat, etc.

La formació del professorat del centre tindrà un eix transversal en tots els possibles cursos: el desenvolupament de mesures organitzatives i d'estratègies didàctiques que permetin una millor atenció a la diversitat de l'alumnat.

Tots els docents del centre tenen el nivell C1 de català i la majoria el C2.

La meitat del claustre té un perfil lingüístic en llengua estrangera (AICLE) i la resta, disposen dels coneixements suficients en l'àmbit d'expressió i comprensió oral en llengua anglesa per comunicar-se amb fluïdesa en entorn habitual d'aula.

2.4.4 Organització de la programació curricular

Per vetllar per la coherència del nostre PEC, i en concret d'aquest projecte lingüístic, el centre disposa de reunions regulars d'equips docents. A través d'aquestes reunions de coordinació, el centre programarà una adequada distribució de les competències bàsiques i de les estratègies de la llengua oral i escrita que cal treballar en les diferents àrees i cursos.

Les estructures lingüístiques comunes s'han de poder practicar en cadascuna de les llengües d'aprenentatge. Això és un requisit necessari per a la seva transferència. No cal repetir la presentació sistemàtica d'aquestes estructures a cada llengua. Per tant, a través dels mecanismes regulars de coordinació pedagògica el centre vetllarà perquè aquesta transferència sigui una realitat.

2.4.5 Biblioteca escolar

El centre va fer el Projecte Puntedu. Això va permetre dinamitzar la biblioteca que estava en desús. L'alumnat compta amb recursos bibliogràfics, audiovisuals i digitals adequats. La biblioteca escolar és el centre de moltes activitats que possibiliten l'assoliment de les competències curriculars.

També és un eix fonamental per fer efectiu un pla lector. Com a part del nou currículum, es vol garantir que cada alumne dediqui mitja hora diari a la lectura, sigui a través d'activitats específiques o del treball curricular d'àrea. Es fan préstecs en horari d'esbarjo i els dilluns després de l'horari lectiu.

2.4.6 Projecció del centre

Les activitats i materials de projecció externa del centre es faran en català, i si s'escau, de manera bilingüe per al projecte Erasmus en anglès.

El centre disposa d'un blog i xarxes socials on participa tota la comunitat educativa i on es difonen les activitats que s'hi realitzen.

Per comunicar-se amb les famílies, el centre utilitza l'aplicació *ClassDojo*.

2.4.7 Les TAC

Les TAC permeten la comunicació virtual amb moltes persones. El centre forma part del programa d'innovació *Tecnologies digitals per a l'aprenentatge*.

Atès que l'aprenentatge de les llengües ha de partir de situacions comunicatives reals, aquestes eines representen un ajut per a la creació de contextos d'ús funcionals. A partir de 4t de primària els alumnes treballen amb el seu propi ordinador portàtil i amb Moodle.

Atès que una llengua s'aprèn sobretot a través de les interaccions comunicatives reals amb

altres parlants d'aquesta llengua, en la mesura de les possibilitats el centre facilitarà l'intercanvi físic i virtual amb parlants d'altres llengües.

L'aprenentatge ha de permetre també el coneixement d'altres realitats. Les TIC són una porta d'accés a aquesta realitat. Els treballs de recerca, la utilització dels mitjans de comunicació, i els intercanvis virtuals representen estratègies didàctiques que el nostre centre farà servir per projectar aquesta **dimensió internacional**.

3. CONCRECIÓ OPERATIVA DEL PROJECTE

El projecte lingüístic representa una declaració dels criteris generals adoptats per la nostra comunitat educativa pel que fa al tractament de les llengües.

Com a document marc que és, cal que la seva concreció es faci operativa a través d'altres documents del centre, PEC, les programacions d'aula...

Molts dels criteris que hem recollit en aquest document ja s'han traduït en actuacions concretes del centre. Tanmateix, cal continuar treballant per tal de fer efectiu el desenvolupament de les competències bàsiques de l'alumnat.

Els objectius que ens marquem com a prioritats per treballar són:

- Continuar participant en els projectes que promoguin l'ús de la llengua i cultura catalanes.
- Fomentar l'ús de les tecnologies digitals en l'aprenentatge de les llengües.